

ÉLET ÉS KULTURA

SZINHÁZ

ÉGIG ÉRŐ TORONY. December 1-én a Városi Színháznak ünnepi estje volt. Sik Sándor Egig érő torony című darabjának volt bemutatója. A „bemutató” kitűnően sikerült. A darabnak olykor ódai szárnyalású részei kitörő tapsra készítették a megjelent nagyszámú előkező és méltó közönséget. Mind a költő, mind a játsszó művészek megérdemelték a közönség ünneplését. Sik Sándor műve a szellemi előkelőség, a közönséget is, a színészeket is próbára teszi. S csak az tudja érdeklődéssel és tetszéssel követni a cselekmény folyását, aki a szimbólumokban gazdag megnyilatkozásokat, a gondolatok és érzések harcát megérti.

A bibliai időkben is az ember ember volt. A benne lakozó isteni tulajdonságokat könnyen váltotta át az önérdök és az önszeretet aprópénczére. Nimród, a világ királya égig érő tornyot épít az Istennek. Közben a magasztos célról megfeledkezik, az égig érő torony az önimádat és a hiúság kielégítését szolgálja. Fiai, bástyája omladozni kezdenek s a „Nagyonnagyúr” szemöldöke egy intésével porba sújtja hitvány szolgáit a toronnyal együtt.

Az Égig érő torony a civilizáció. Ha a krisztusi szeretet szolgáinak, csakugyan a menyországig érne egy szép napon a torony, de mert a hiúságnak és az önérdeknek eszköze, meg kell semmisülnie alkotójával együtt.

Szegedi Szabó István Nimród király szerepében remekelt. A szövevényes lelkű, önömágot még csak egy kicsit sem ismerő, művelt, de öntelt, adakozó, de önző, mások felett itélni tudó, de önmagával szemben vaák, gőgös, de nem gyáva, bukásában emberré magasztosult királyt nagyszerűen alakítja. Ebben és hasonló szerepekben tudja ragyogtatni igazán művészi képességeit.

Ladányi Ferenc Ráma, az építész szerepében szintén egyéniségéhez illő szerepet alakított. A dinamikus, lázadó, hideg, gúnyos, és körét mindig uraló, olykor az érzéketlenségből a lélek áradó melóságába átcsapó, széles érzelmi skálájú egyéniségek alakítására kiválóan alkalmas művész. Ráma, az alacsony sorból felemelkedett, tehetsége érzetében tekintélyt nem ismerő, impresszionista lélek, aki az első érzelmi benyomásra határozni képes. Nimród: a milliók az egyért, Ráma: az egy a

milliókért. A két férfi között tehát nemcsak érzelmi — Ráma elszereti a király asszonyát —, de eszmei síkon is folyik az ádáz küzdelem. Pattanásig feszült drámai jelenetekben Nimród és Ráma nagyszerűen, tökéletesen vívják szellemi harcukat.

Nofretéte, a király asszonyának szerepét Erdész Irén alakította, de Szegedi Sz. István és Ladányi Ferenc drámai feszültségű tökéletes alakítását nem tudta megközelíteni. Nagy érzések szügerálására, a nézők megindítására még nem alkalmas. Voltak jelenetek, melyekben jó volt, de általában ezt a nem neki való szerepet nem tudta kellő hűséggel és elhittel tolmácsolni.

Petur Ilka Szella királyné, Bakos Gyula Széba, Súlyh István Kavila, a vezér, Szemethy Szabaéka kincstartó és Máthé László Algal, a tudós szerepében kifogástalanul játszott.

Both Béla főrendező a darab némely jelenete igen nehéz feladat elé állította, de mint általában is, az egyes jeleneteket is művészi érzékkel oldotta meg.

DANDIN GYÖRGY. A Városi Színház rendezőse klasszikus csemegét szánt a közönségnek, Molière egy régebbi farce-ának (la Jalousie du Barbouillé) átdolgozott bohózatát, a Dandin Györgyöt. A dandin szó franciául esetlen, ügyetlen frátert jelent, és Dandin György meg is érdemli ezt a nevet, aki pénze révén tönkrement nemesi családba nőszül be, mely úton-útfélen megveti és lenézi a paraszt rokont. De felesége sem szereti s ha csak teheti, megcsalja. Dandin György tudja, de mert gyáva, nem mer úr lenni a maga portáján. S végül is igazsága ellenére neki kell bocsánatot kérni hűtlen feleségétől. Így veszi el méltó büntetését az, aki másoknál keresi a maga igazát.

A darabban általában kevés a cselekmény. Molière maga sem támasztott a darabbal szemben különösebb igényeket, hiszen bohózatnak szánta. Így aztán ami a színpadi látványosságból a cselekmény hiányán elmarad, a színészeknek kell a jellemkomikumok érdekes fokozásával pótolni. És ez utóbbit az előadásban csak részben élvezhetjük.

Dandin György a darab tengelye. Kö-

rülötte forog minden. Őt kell hibáért neveltségessé tenni, megbüntetni. Ő az, akin környezete és a közönség megérdemelten kacag. És Bakos Gyula Dandin György szerepében volt az, akin legkevésbé lehetett nevetni. Tragikomikus szerep helyett, tragikus alakított, ami furcsán és visszatetszően hatott: azaz nem volt élethű.

Harczos Irén Angélique szerepében jól és kellemesen játszotta a hűtlen

feleséget. Márton Sándor az após, Völcssey Rózsi az anyós szerepében voltak jók. Fesztoráczy Kató — Claudine — közelítette meg legjobban modorban, fel fogásban a franciás vigjáték szellemét. Sághy István — Clitandre — jól alakította az udvarlót, míg Papp István — Lubin és vitéz Szilágyi Lajos — Colin — szolgaszerepükben neveltették meg sokszor a közönséget.

MADÁCSY LÁSZLÓ

ZENE

VÉGH-VONÓSNÉGYES kamaracst-jének műsorán egy Haydn-négyes, Kodály második vonósnégyese, Csajkovszki D-dur vonósnégyese és Wolf olasz szereződjé szerepelt. Valóban abszolút muzsikát kaptunk, kifogástalan összjátékban, magas nivójú és értékes értelmezésben. A két német mester jellegzetes egyénisége mellett Kodály művében nem bontakozott ki megéppő nagyság, melynek megnyilatkozását vártuk.

SZEGEDI SÁNDOR és BAK LÁSZLÓ, az újvidéki zenekonzervatóriumnak két jeles tanára, együttes hangverseny keretében mutatta be azt a magas zenéi kulturát, amely Újvidéknek sajátja.

A műsoron aránylag kis számok szerepeltek, melyeknek előadásában nem annyira a technika, mint inkább az elemélyülés és kifejezés újszerűsége és eredetisége lepheti meg a közönséget. Szegedi Sándor hegedűjátéka épp úgy magán viselte az egyéni játék sajátos bélégyét, mint Bak László előadási módja a zongorán. Az előbbinek a könnyű zene stílusa kézenfekvőbb, viszont az utóbbi nem annyira Beethoven, mint inkább Liszt Ferenc stílusába éli bele magát eredményesebben. Reméljük, hogy a Délvidék kiváló művészetiségeit még gyakrabban üdvözölhetjük Szeged vendégeiként.

A SZEGEDI FILHARMÓNIA MÁSODIK KAMARAZENEKARI ESTJÉN Csilléry Béla dr., a kiváló fiatal dirigens vezényelt. A Corelli-táncszvit és Mozart Kis éji zenéje minden tekintetben stílszerűen bontakozott ki, viszont Kodály nyári estjében az együttes nem látszott mindenben követni a vezénylő művészek kétségtelenül alaposan kidolgozott, nagyvonalú elgondolásait. Fénypontja volt ennek a hangversenynek az a Weber-féle klarinétverseny, amelyet a megbetegedett

Martzy Johanna hegedűszámái helyett a szegedi filharmóniának kiváló klarinettistája, Török Mihály játszott elragadó hévvel és a hangszer tudásnak ritkán tapasztalható fokával.

KÁROLYI GYULA zongoraművész Chopin-estjén a tragikus sorsú lengyel komponistának ritkábban hallott műveiben gyönyörködhetünk. Különösen a b-moll szonáta előadása volt meglepően finom. Az etűdök között talán a gisz-moll sikerült a legjobban. Kár, hogy a zongora egyenlőtlenül működő mechanizmusa az előadót és a közönséget egyaránt zavarta.

NAGYKARÁCSONYI ÉCCAKÁJÁ-T együtt ünnepezték az Iskolanővérek intézetének és a Piarista Gimnáziumnak növendékei. Keszleri M. Stefánia iskolanővér és Makláry Lajos dr. piarista tanár vezényletével latin és magyar egyházi énekeket, kórusműveket hallhattunk értékes előadásban. Külön jelentőséget adott az ünnepségnek az, hogy a közönség megismerkedhetett nemcsak népünk betlehemes játékaival, a karácsonyi ünnepkör szegedi népszokásaival, hanem Móra Ferencnek egy érdekes népi játékaival is.

MUSICUS

A Filharmonikusok második nagyzenekari hangversenye BÖSZÖRMÉNYI NAGY BÉLAVAL. A Szegedi Filharmonikus Egyesület idei bérletsorozatának második nagyzenekari hangversenyét hallottuk december 5.-én. Az eredetileg várt Anda Géza szereplése helyett — ki a jelenleg fennálló utazási nehézségek miatt nem érkezett meg — Böszörményi Nagy Béla főlényes és nagykulturájú művészi közreműködését kaptuk. Zeneművészeti Főiskolánk nagynevű művésztanára a hirtelen beugrás ellenére, tudásának gazdag tárházából pazar színekkel és választéko-